

TUNNE OMA ÕIGUSI!

Nõua tervislikke ja ohutuid töötingimusi!

TÖÖ TAPAB TEGIJAT?

- Kui ettevõttes on kohustuslik töökeskkonna riskianalüüs tegemata.
- Kui tööõnnetust varjatakse.
- Kui töötajatel on tervisekontrollis käimata.
- Kui töötajad ei kasuta isikukaitsevahendeid.

HOOLI OMA TÖÖST JA TERVISEST!

Hooletus ees, õnnetus taga!

Kahjuks on tööõnnetused Eestis kasvav trend. Põhjuste otsimisel ei saa üheselt näpuga näidata ei tööandjale ega töötajale. Praktikas tuleb ette nii juhtumeid, kus tööandja on töökeskkonna ja -ohutuse nõudeid eiranud, kui ka olukordi, kus töötajale on kaitsevarustus välja jagatud, aga ta ei suvatse seda kasutada. Ühel või teisel puhul on õnnetus kerge juhtuma ning see puudutab valusalt mõlemaid pooli. Töötervishoiu ja tööohutuse vallas saavutame häid tulemusi üksnes siis, kui tööandjad ja töötajad tegutsevad koordineeritult ning üheskoos.

Veel praegu on paljudel Eesti ettevõtetel kohustuslik töökeskkonna riskianalüüs tegemata. See tähendab, et riskid on maandamata ning tööõnnetuste juhtumise tõenäosus on suur. Töökeskkonnas peituvad riskid pole ainult tööandja probleem, vaid neid peavad enesele teadvustama ka töötajad.

Lisaks riskianalüüsi vajadusele pööratakse selles trükises tähelepanu töötajate kohustuslikus tervisekontrollis käimise olulisusele tööga seotud haiguste ja kutsehaiguste ennetamisel ning tuletatakse meelde, et tööõnnetusest teatamine ei ole mitte ainult vajalik, vaid ka seadusega kohustuslik.

Tervislikke ja ohutuid töötingimusi saame tagada ainult kõiki tööturu osapooli kaasates. Tööst ei tohi mitte mingil juhul saada inimest tappev ega sandistav tegevus, vaid see peab olema kõigile kasutoov, rahulolu pakkuv ja edukas ettevõtmine.

Tööinspeksioon

Riskianalüüsi tegemata jätmine on kuritegu

Olgugi et töökeskkonna riskianalüüsi tegemine on iga tööandja kohustus, on tegelik situatsioon Eestis masendav: töökeskkonna riskid on paljudes ettevõtetes hindamata. Sageli ei teadvustata, et mitte ainult füüsiline, vaid ka kontoritöö võib põhjustada püsivaid tervisekahjustusi, mille tagajärjeks on töövõime langus või koguni töölt kõrvale jäämine.

Praegused probleemid

- Paljudes töökohtades on töökeskkonnariskid hindamata või alahinnatud – see on Eestis suur probleem. Riskide vältimine on võimalik ainult siis, kui need on õigesti hinnatud.
- Töötajad näevad iga päev töökeskkonnas riske, kuid ei pööra neile tähelepanu, pidades neid normaalseks tööga kaasnevaks nähtuseks.
- Tööandja peab tagama tervisliku ja ohutu töökeskkonna, kuid mõni tööandja ei hooli sellest, eeldades, et tõenäoliselt ei juhtu midagi.
- Paljud ettevõtjad ei teadvusta lihtsat tõsiasja, et kui ettevõttes on halb töökeskkond, siis kaotab ettevõtte esmalt hea töötaja, seejärel hea maine ja kliendid ning lõpuks ka raha.
- Nii mõnigi tööandja ei tahaks ise oma ettevõtte töötaja olla, sest töökeskkond on sedavõrd töötajavaenulik.

Aita kaasa riskianalüüsi tegemisele oma töökohas!

Teadmiseks töötajale

- Räägi tööandjale riskidest, mida märkad.
- Küsi näha oma töökoha riskianalüüsi.
- Tunne oma töökoha riske ja nende maandamise võimalusi.

Teadmiseks tööandjale

- Ära alahinda töökeskkonna riske, vaid tee töökeskkonna riskianalüüs.
- Riskianalüüsi tegemiseks on mikro- ja väikeettevõtetel võimalik küsida toetust kuni 10 000 eurot (vt lk 11).
- Koosta riskianalüüsi põhjal tegevuskava riskide ennetamiseks ja vähendamiseks.
- Maanda töökeskkonna riskid enne, kui juhtub tööõnnetus.

Kes võib riskianalüüsi teha?

Töökeskonna riskianalüüsi võib teha ettevõtte ise, kaasates riskianalüüsi tegemisse nii töökeskonnaspetsialisti, töökeskonnavoliniku kui ka ettevõtte teisi töötajaid. Soovi korral võib kaasata riskianalüüsi tegemisse ka ettevõttevälise teenuseosutaja või tellida kogu riskianalüüsi kõnealuselt teenuseosutajalt.

Terviseametis registreeritud töötervishoiuteenuse osutajate nimekiri on kättesaadav Terviseameti koduleheküljel.

Töökeskonna ohutegurite parameetrite mõõtmisteks tuleb vajaduse korral kasutada akrediteeritud mõõtelabori teenuseid.

Tööandja võib mõõta töökeskonna ohutegureid perioodiliselt ka ise oma indikaatormõõteseadmetega. Kui mõõdetud töökeskonna parameetrid ei vasta kehtestatud nõuetele, saab võtta tarvitusele abinõud olukorra parandamiseks ja seejärel korrata mõõtmist uuesti.

Kas riskianalüüsi tuleb tutvustada töötajatele?

Tööandja on kohustatud tutvustama riskianalüüsi tulemusi töökeskonnavolinikele, töökeskonna nõukogu liikmetele ja töötajate usaldusisikutele, kelle ülesandeks jääb saadud teabe edastamine teistele töötajatele. Oluline on, et töötaja teaks, millised on tema tööga seotud riskid ning millised abinõud on rakendatud nende riskide vältimiseks.

Tööandja peab korraldama tervisekontrolli!

Tööandjal on kohustus saata tervisekontrolli need töötajad, kelle töö iseloom seda nõuab. Kuid sageli ei osata tervisekontrolli tulemusel saadud infot töötingimuste parandamiseks kasutada.

Oluline on teada, et töötaja tervisekontroll ei ole tavaline läbivaatus, vaid töötaja tervise hindamine, mis toimub lähtuvalt:

- töökeskonna ohutegurite tervise mõõtmist;
- üldise tervise ja töökeskonna või tööülesannete omavahelisest sobivusest.

Iga tervisekontrollis ilmnenud ohutegur, ka seni teadvustamata ohutegur, või tervisekahjustus väärib töökohal käsitlemist.

Tööandja peaks lisaks paberil saadud tervisekontrolli otsustele küsima üldist tagasisidet töökoha tervise mõõtmise kohta, arutama töötervishoiuarstiga võimalikke töökohaparendusi ning kasutama saadud infot töökorralduse ja töökohtade planeerimisel. Nii saab vähendada juba ilmnenud tervise mõõtmist ning vältida haigestumisi ja õnnetusi.

- Tööandja on kohustatud korraldama töötajatele tervisekontrolli, kui töökeskkonnas on ohutegureid, mis võivad kahjustada tervist.
- Tervisekontroll on vajalik, et terviseprobleeme õigel ajal avastada ja neile lahendus leida. Lahenduste leidmisel tuleb võtta arvesse arsti nõuandeid.
- Parima hinnangu ohutegurite tervise mõjudele saab anda töötervishoiuarst.
- Töötaja, kes haigestub töökeskkonnategurite tõttu, on 100% tööandja probleem ja kutsehaiguste põhjustamise eest lasub tööandjal ka materiaalne vastutus!

Tööõnnetusest teatamine on kohustuslik!

Ettevõttes tuleb kõik tööõnnetused registreerida ja nende põhjusi peab uurima. See on kohustuslik. Uurimistulemusi kokkuvõtten tööõnnetuse raport tuleb esitada Tööinspeksioonile. Kui tööõnnetus on registreeritud ja tööõnnetuse põhjused analüüsitud, siis saab ära hoida järgmisi õnnetusi, mis võivad tekkida ohtliku töökeskkonna ja puudulikult maandatud riskide tõttu.

Nii töötaja kui ka tööandja kohus on raskest või surmaga lõppenud tööõnnetusest kohe teatada Tööinspeksioonile. Kergete tööõnnetuste puhul piisab raporti esitamisest.

Mis on tööõnnetus?

Tööõnnetus on töötaja tervisekahjustus või surm, mis juhtus tööandja antud tööülesannet täites või muul tema loal tehtaval töö, tööaja hulka arvestataval vaheajal või muul tööandja huvides tegutsemise ajal.

Tööõnnetusena ei käsitata tervisekahjustust või surma, mis leidis aset eelloetletud juhtudel, kuid mis pole põhjuslikus seoses töötaja töö või töökeskkonnaga.

Kohustuslik teada

- Töötaja kohus on teavitada tööõnnetusest tööandjat.
- Tööandja kohus on raskest või surmaga lõppenud tööõnnetusest kohe teatada Tööinspeksioonile.
- Kerge tööõnnetuse puhul peab tööandja korraldama uurimise ja esitama Tööinspeksioonile raporti hiljemalt 13 päeva jooksul.
- Tööõnnetuse varjamine on seaduserikkumine.
- Järgmist tööõnnetust on võimalik ära hoida vaid siis, kui on analüüsitud eelmise põhjuseid ja kasutusele võetud ennetavad abinõud.
- Kui tööandja sunnib töötajat tööõnnetust varjama, on see seadusevastane ja selline tööandja tuleb võtta vastutusele.
- Töötajal jääb saamata täies mahus haigushüvitis, kui tööõnnetus ei ole registreeritud.
- Tööandja võib tööõnnetuse varjamise eest saada rahatrahvi kuni 2000 eurot

Kuidas toimida tööõnnetuse korral?

Vastavalt tööõnnetuse ja kutsehaigestumise registreerimise, teatamise ja uurimise korra § 4 lõikele 1 on tööandja kohustatud uurima kõiki tööõnnetusi.

Tööõnnetuse korral on tööandja kohustatud tegema uurimise hiljemalt 10 tööpäeva jooksul arvates õnnetuse toimumise päevast ning esitama allkirjastatult (paber kandjal või digitaallallkirjastatult) raporti Tööinspeksioonile.

Kui uurimise käigus selgub, et tegemist ei olnud tööõnnetusega, koostab tööandja akti, milles kirjeldab vabas vormis õnnetusjuhtumi asjaolusid ja esitab uurimise lõpetamise põhjuse. Akti allkirjastavad tööandja esindaja ja töökeskkonnavalinik, tema puudumisel töötajate usaldusisik.

Nii tööõnnetuse raport kui ka akt koostatakse kolmes eksemplaris, millest üks eksemplar jääb tööandjale. Dokumentide teised eksemplarid esitab tööandja Tööinspeksiooni kohalikule asutusele ja kannatanule või tema huvide kaitsjale 3 tööpäeva jooksul pärast õnnetuse uurimise lõpetamist.

Tööandja uurib kõiki tööõnnetusi ning koostab alati raporti, sõltumata tööõnnetuse raskusastmest. Tööõnnetuse teatis esitatakse ainult raskete ja surmaga lõppenud tööõnnetuste puhul.

Tööinspeksiooni kohalike inspeksioonide kontaktid leiате Tööinspeksiooni kodulehelt www.ti.ee.

Kui tööõnnetuse tagajärjeks on surm või nähtavalt raske vigastus, tuleb õnnetusest viivitamata teatada Tööinspeksiooni kohalikule asutusele, ootamata arsti teatise saamist, esitades järgmised andmed:

- töötaja ees- ja perekonnanimi ning kontakttelefon;
- tööõnnetuse toimumise koht, kuupäev ja kella-aeg;
- sündmuse lühikirjeldus;
- tööandja nimi ja aadress;
- teate edastaja ees- ja perekonnanimi, ametinimetus ja kontakttelefon.

Surmaga lõppenud tööõnnetusest peab tööandja teavitama viivitamata ka politseid.

HIV-positiivse juhtum

2010. aasta suvel võttis 42-aastane pikaajalise staažiga naistöötaja vangla meditsiini osakonnas kinnipeetavatelt vereproove ja tegi protseduure. Töö toimus 24-tunniste vahetustega. Öine periood oli kõige töörohkem ja pingelisem. Tund enne vahetuse lõppu (eelnes 23 tundi tööd) oli töötaja tähelepanu hajunud ja ta torkas end nõelaga kätte. Toimus kokkupuude HI-viirust ja C-hepatiiti põdeva kinnipeetava verrega. Registreeriti tööõnnetus, millele järgnes kutsehaigus. Tulemuseks töövõimetus ja eluaegne ravi.

Kutsehaigus köögitööst

2011. aasta kevadel pöördus 51-aastane meesterahvas, kes oli töötanud 15 aastat suurettevõtte köögis, elus esimest korda tervisekontrolli. Ettevõttes oli tehtud riskianalüüs, kuid tervisekontrolli töötajaid ei saadetud. Töötaja tervist mõjutas suur töökoormus kätele, sundasendid, raskuste teisaldamine, ebasoodne mikrokliima. Töötajal diagnoositi kutsehaigus, kui perearst oli ta suunanud kutsehaiguste kliinikusse, kuid tervisehäire avastati liiga hilja. Töötajal oli juba välja kujunenud kutsehaigus ning sellega kaasnes püsiv töövõimetus ja invaliidsus.

Tööõnnetuse varjamise tagajärjed

21-aastane mees töötas 2009. aasta suvel ehitusel. Käsilõikuriga töötamise käigus purunes selle lõiketera. Üks kildudest paiskus käsilõikuriga töötanud ning kaitseprille mitte kasutanud töötajale silma ja tekitas raske vigastuse. Töötaja pöördus mitu kuud hiljem Tööinspektsiooni ning soovis juhtumi käsitlemist tööõnnetusena. Tööinspektor alustas uurimist. Selgus, et tegemist oli tööõnnetusega, mida tööandja ja töötaja olid ühiselt varjanud. Meditsiini asutusele, kuhu pöörduti pärast vigastust, oli edastatud mittetõene info, mille tõttu polnud tagantjärele võimalik täies mahus hüvitada ei ravikulusid ega töövõimetuspäevi.

Riskide mitteamestamise hind

2010. aasta talvel juhtus hindamata riskide tõttu õnnetus kahe kogenud meestöötajaga. Laeva trümmiluugi remonditööde ajal kukkusid remonditöid teinud meister ja keevitaja koos remonditava luugiga trümmi põhja ning said vigastada. Uurimisel selgus, et töid juhtinud meister, tuginedes oma varasemale töökogemusele, alahindas konkreetse luugi purunemise võimalust. Luugi konstruktsiooni kohta tehtud tugevusarvutusi arvestamata koormas ta luugi lisaraskustega üle ning tagajärjeks oli luugi allakukkumine. Ettevõttes oli koostatud riskianalüüs, milles käsitleti kõrgustes töötamisel esinevaid riske ning riske vähendavaid meetmeid. Trümmiluuki remontinud meistrile olid küll edastatud trümmiluugi tugevusarvutused, kuid õnnetuse põhjuseks oli riskide arvestamata jätmine töötaja poolt.

Taotle toetust riskianalüüsi tegemiseks oma ettevõttes!

12. märtsil 2012 avanes mikro- ja väikeettevõtetele võimalus taotleda Euroopa Sotsiaalfondi vahenditest oma ettevõttes riskianalüüsi tegemiseks toetust.

Toetust saavad taotleda ettevõtted, mille töötajate arv ei ole suurem kui 49.

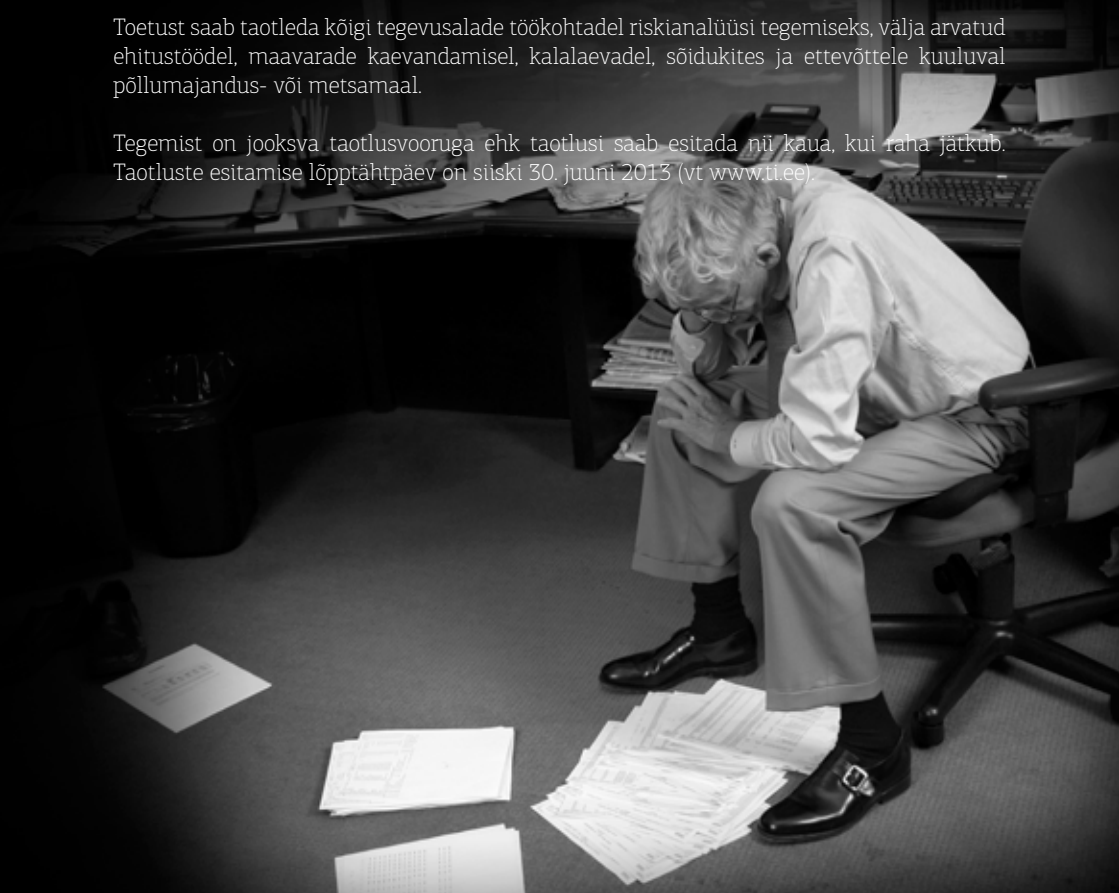
Toetuse määr on 70%, ettevõttel endal tuleb panustada 30%.

Minimaalne toetuse suurus on 1000 eurot (+ 30% omafinantseering) ja maksimaalselt saab toetust taotleda 10 000 eurot.

Abikõlblik on riskianalüüsi tegemine töötervishoiuteenuse osutaja poolt, kes vastab töötervishoiu ja tööohutuse seaduse § 19 lõikes 2 sätestatud, ja ainult juhul, kui riskianalüüs sisaldab töökeskkonna ohutegurite parameetrite mõõtmist. Lisaks on lubatud ka töötajate tervisekontrolli tegemine, kuid see peab tulenema eelnimetatud riskianalüüsist.

Toetust saab taotleda kõigi tegevusalade töökohtadel riskianalüüsi tegemiseks, välja arvatud ehitustööl, maavarade kaevandamisel, kalalaevadel, sõidukites ja ettevõttele kuuluval põllumajandus- või metsamaal.

Tegemist on jooksva taotlusvooriga ehk taotlusi saab esitada nii kaua, kui raha jätkub. Taotluste esitamise lõpptähtpäev on siiski 30. juuni 2013 (vt www.ti.ee).

Keskmiselt igas kolmandas (34%) Tööinspeksiooni kontrollitud ettevõttes hinnati halvaks või pigem halvaks isikukaitsevahendite kasutamise seotud olukordi: enamiku ajast töökeskkonnas viibivad töötajad ei kasutanud tööandja väljastatud isikukaitsevahendeid või ei kasutatud neid kasutusjuhendi kohaselt. Kontrollimisel selgus, et igas viiendas ettevõttes ei pidanud töötajad isikukaitse vahendite kasutamist vajalikuks.

2012. aasta esimeses kvartalis on Eestis juhtunud üle 10 tööõnnetuse päevas. Tööinspeksiooni esialgsetel andmetel on sel ajavahemikul tööõnnetustes viga saanud 995 töötajat, kellest on hukkunud 5 inimest. Tööõnnetuste lõplik arv võib olla veelgi suurem, kuna mitmete õnnetuste asjaolud on veel täpsustamisel.

Tööinspeksioon ja Euroopa Liidu Sotsiaalfond

Tööinspeksioon www.ti.ee

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti Ettevõtjate Keskliit

Asutatud 1919. aastal
TÖÖANDJATE KESKLIIT
ESTONIAN EMPLOYERS' CONFEDERATION

Eesti Ametiühingute Keskliit